

191. • MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Forrás, 1876

Olaj, vászon, 146,5x117,5 cm
Jelezve jobbra lent: Molnár J. 1876

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 077 EUR
Becsérték: 7 000 000 - 10 000 000 Ft
Estimated value: 22 508 - 32 154 EUR

1. Molnár József: Forrás, 1853 magántulajdon
2. Lotz Károly: Fekvő akt Kovács Gábor Gyűjtemény, Budapest
3. Molnár József: Fürdő nők, 1880 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

OEUVRE-JEGYZÉK: 182.

In: Turcsányi Erzsébet: Molnár József. A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézete, 1938, 141.

AUKCIONÁLVA ÉS REPRODUKÁLVA:

A Magyar Királyi Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának aukciói, LXXXIII. Budapest, 1937. október, katalógus: 388., reprodukálva: címlapon

PROVENIENCIA

egyor Teichmann Wladimir tulajdonában

Molnár József a 19. századi magyar festészet egyik legsokoldalúbb művésze volt. Szinte minden műfajban jelentőset alkotott a történeti festészetől, a tájképeken át a biedermeier életképekig. Gyorsan és biztos kézzel dolgozott. Ligeti visszaemlékezése szerint egy év leforgása alatt 120 portrét festett Stuttgartban, míg mások 300 arcképről tudósítanak.¹ Sokan nem tudják, hogy a frissen feltalált fotózással is kacérkodott, egy rövid időre Győrben nyitotta meg fényképészeti műtermét 1862-ben.

Molnár életművében egyes témák, motívumok folyton visszatérnek. A látszólagos sablonok számára a lehetőséget nyújtják a sokrétű, finom változatok megalkotásához: „egy-egy figurális képe számára száz alakban keresi a természetben az ágak hajlásának, a levelek elrendezésének szépségét. Főleg a részletfinomságokban mutatja ki tudását, a szerkezeti vázat ritkán változtatja”. Az aktnak fontos szerepe van Molnár oeuvre-jében, de szinte kizárólag a fürdő nők motívumára szorítkozott ebben a témában. A beállítások is hasonlóak: a fürdő nő egy kőn ül kissé megdőlve, egyik lábát a vízbe lógatva vetkőzik, vagy épp törülközik. Korai, biedermeieres ízű fürdő nők-kompozícióinak staffázsszerű alakjait eleinte a kép középterébe helyezte, így a táj

egyenlő szerephez jutott. Ez az a képtípus, amely kialakításában, majd meghonosításában Molnár Józsefnek jelentékeny szerep jutott: ebből a képi gondolkodásból fejlődött ki utóbb a naturalizmus; másfelől, ettől fogva vált le az aktábrázolás a pusztán mitológiai témáktól. Molnár azonban megmaradt a test szemérmes, konzervatívabb ábrázolásánál szemben azzal, amit Lotznál látunk. Meztelen alakjait kivétel nélkül valamilyen lepel takarja, épp ott, ahol kell. A biedermeier polgári puritánsága nem engedte meg a pucér test látványát, legfeljebb az idealizált változatát méltányolta.

A hetvenes évek közepén változott Molnár stílusa. A Forrás című kép felfogásával a felnagyított staffázs csoportjába tartozik. A magas fák sátor-szerűen vonják közre a központi alakot. A nő az erdei forrás megszemélyesítője, így a női test az élet forrásaként is értelmezhető. A fiatal lány jobb vállán pihenő lepke ugyanakkor a szépség és az élet rövidségére utal, különösen, ha feltételezzük a sötét égből, hogy vihar közeledik. Molnár a kompozíciót tíz évvel korábban egy tusképen már megörökítette, amely a Műcsarnok 1937-1938. évi nagy biedermeier kiállításáról került múzeumi tulajdonba.

FÖLDES Léna

¹ Turcsányi Erzsébet: Molnár József. A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézete, 1938, 23.

